

כאיל תערוג גליון 9 וישב תשע"ד

פנינים על פרשיות השבוע וענינא דיומא, ממון רבן של ישראל רבנו
בעל האילת השחר שליט"א, מספריו הק' ומכתבי תלמידים

מתורת הפרשה

ויהי בעת ההיא וירד יהודה. (וישב לה, א)

ודרשו בילקוט "ר' שמואל בר נחמן פתח כי אנכי ידעתי את המחשבות שבטים היו עסוקים במכירתו של יוסף ראובן היה עסוק בשקו ובתעניתו ויהודה ירד לו ליקח לו אשה והקב"ה מביא אורו של מלך המשיח בטרם תחיל ילדה עד שלא נולד משעבד ראשון נולד גואל אחרון".

והנה מצווים אנו לידע את ה', והרי דבר זה כפשוטו לא שייך כלל אלא כל כמה שמשיגים יותר ידיעה בהנהגתו ית' בזה מתקיימת המצוה של ידיעת ה', על ענין זה נסוב חלק גדול מהתורה ומנבואות הנביאים להורות ולחודיע דרכי הנהגת ה' את עולמו, שהרי להשיג אמתתו לא שייך וכנ"ל, אלא הכרת הנהגתו עם הנבראים זה הוי ידיעתו לידע את ה'.

על יסוד זה נקבעו רוב אגדות חז"ל אשר תכליתם להורות את דרכי ההנהגה, אשר מגוף התורה איננו יכולים להבין רק עפ"י הוראות חז"ל עד שלפעמים אחר הארת חז"ל מתהפכים הדברים לגמרי, במאמר הניצב בראש דברינו לימודנו חכמינו ז"ל שבענינים גדולים הנהגתו יתברך לא להביא בבת אחת וללא הכנה לכך אלא עם מהלך שלם קודם ותכנית ערוכה עד צאת הדבר לפועל, וכל אשר נעשה בבריאה בכללות יש לזה שייכות לתכלית אשר מכין הקב"ה היא יסוד הבריאה אורו של משיח, עוד לימודנו בזה כי את הנהגת רצון ה' יש לראות לא רק בענינים אשר אינם תלויים בחירה וטבע וכו' אשר מונהגים רק ע"י ה' אלא אפילו באותם ענינים התלויים בבחירה החפשית של מעשה והנהגת האדם כמו ראובן עסוק בשקו ותעניתו תיקון לחטא מעשה בלחה, שבטים עסוקים במכירת יוסף שזה גם כן חטא, וכן ענין עם יהודה. אמנם אחז"ל הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים ולכאורה עלולים לטעות שבמעשים הפרטיים הנתונים לבחירת האדם בהם אין ניכרת הנהגתו ורצונו של ה' באו וחז"ל ולמדו לנו אשר מזה גופא בורא הקב"ה אורו של משיח אחר שזו הדרך היחידה אשר נקבעה ע"י ה' לכך. (טללי אורות בשם רבינו עמ' קמ"ה)

על מכרם בכסף צדיק

הנה ידועים דברי חז"ל שבגלל מכירת יוסף נענשו בהריגת עשרה הרוגי מלכות. ביוה"כ לפני כמה שנים רבנו שליט"א הקשה בפיוט של עשרת הרוגי מלכות "על מכרם בכסף צדיק" אם אשמע עוד קול זעקה אחת אהפוך את העולם לתוהו. וצריך להבין על מה ולמה יהיה דין להחזיר את כל העולם לתוהו ומה זה שייך לזעקתו של ר"י בן אלישע והיה רבנו תמה בזה במשך כל היום הקדוש. עד שעלה בידו ליישב ואמר, דמאחר והנהגת הי"ת מחייבת שיהיה עשרת הרוגי מלכות, ומאידיך אם אין ר"י בן אלישע מסכים להנהגה זו אין הקב"ה עושה שלא כדעתם של חכמי הדור. וממילא נמצא שמחד הנהגת הבריאה מחייבת את עשרת הרוגי מלכות ומאידיך אין הקב"ה מקיים את זה כנגד דעת ר"י בן אלישע וממילא אי אפשר לעולם להתקיים וזה הכונה אם אשמע וכו' שאם ריב"א אינו מסכים לגזירה ממילא המצב שיהיה הוא שאין קיום לעולם. (נמסר ע"י אחד התלמידים)

ויהי כמשלש חדשים ויגד ליהודה לאמר זנתה תמר כלתך וגם הנה הרה לזנונים ויאמר יהודה הוציאוה ותשרף. (וישב לה, כד)

וכתבו התוס' קידושין עה, ב "אלא עובד כוכבים היכן מצינו לאו בביאתו אדרבה ב"ד של שם גזרו עליו כדכתיב (בראשית לח) הוציאוה ותשרף ואין סברא לומר דעשה מיהא אית ביה מההוא קרא דהוציאוה ותשרף". וכי רבנו באילת השחר שם, "מבואר דיש לב"ד של שם לגזור ולחייב ע"ז מיתה. וצ"ל משום דלדין בן נח יש להם לתקן וזה יחייב אותה מיתה. ומ"מ אסור היום מפני גזירתו של אז. וצ"ל דלא תסור מכל אשר יורוך קאי גם על חכמים מדורות שלפני מתן תורה אע"פ שאז חל תקנתם לא מדין לא תסור אלא מדיני בן נח. (מתוך הס' אעלה בתמר עה"ת)

ויאמר צדקה ממני. (וישב יח, כו)

ודרשו חז"ל (ב"ק צ"ב) "מי גרם לראובן שיודה, יהודה, מיד שמע ה' קול יהודה". והקשו התוס' (שם ד"ה מי) אף על גב שאמר במדרש וישב ראובן אל הבור מלמד ששב משקו ומתעניתו שבלבל יצועי אביו, וזה היה הרי קודם מעשה תמר. ותירצו התוס' שמכל מקום לא הודה ברבים עד אחר שהודה יהודה ע"כ. נמצא אם כן שאף שעשה ראובן תשובה שלמה והתענה כמה שנים וחגר שק במתניו אף על פי כן אף אחר השק והתענית עדיין שייך שיהיה השבר בלב יותר גדול להרגיש יותר את החטא. ויותר קשה הוא להודות ברבים, קל יותר לצום שנים רבות מאשר להתגבר על עצמו ולבייש עצמו ברבים, ואף שכל האומר ראובן חטא טועה מ"מ אף על מה שנראה לנו כחטא, הרבה בשק ובתענית כמה שנים, ומעשה ההודאה של יהודה גרם לו לראובן עומק חרטה והכרת החטא עד שלא בוש להודות ברבים. (טללי אורות בשם רבינו עמ' קמ"ט)

הריגה מבעל בחירה

מכיון שהדברים הבאים הם מעיקרי הידיעה ורבה המבוכה בהם, ראינו צורך להעתיק את הדברים מספרא רבא דרבנו שליט"א

וישמע ראובן ויצלחו מידם ויאמר לא נכנו נפש. (וישב לו, כא)

כתב האוה"ח "ויצלחו מידם. פי' לפי שהאדם בעל בחירה ורצון ויכול להרוג מי שלא נתחייב מיתה משא"כ חיות רעות לא יפגעו אדם אם לא יתחייב מיתה לשמים, והוא אומרו ויצלחו מידם פי' מיד הבחירה ובזה סתר אומרו ונראה מה יהיו חלומותיו וגו' כי הבחירה תבטל הדבר ואין ראייה אם יהרגוהו כי שקר דבר".

וכותב רבנו שליט"א באילת השחר כאן, על דברי האור החיים, שדבריו הם מהזוה"ק. אמנם בספר תולדות הגר"ז מסלנט כתוב, אמר הגר"ח מוולוז'ין זצ"ל שמעתי מהחסיד וגם אני אמרתי כן אפילו מנערותי, שזה טעות מה שמורגל בפי העולם שבעל בחירה יכול לעשות לאדם בלתי גזירת הבורא רק שבכל דבר נגזר על האדם באיזה אופן יגוף, אבל בבעל בחירה לא נגזר איזה בעל בחירה יעשה לו לטוב ולמוטב אבל אם לא נגזר לו מן השמים אין בעל בחירה יכול לעשות לו מאומה עכ"ל.

ויתכן דלא נחלקו בדבדאי לכו"ע א"א לעשות דבר שלא נגזר, אלא דהאוה"ח ס"ל שיש דברים המעוררים קיטרוג ומצריכים יותר זכויות בשביל להנצל, וכעין דאיתא בברכות נ"ה א' ג' דברים מזכירים עונותיו של אדם ואלו הן קיר נטוי וכו' דע"י שמהלך במקום סכנה צריך יותר זכות להנצל, וזה הטעם דבמקום שיש רצון של בעל בחירה להזיק צריכים יותר זכויות להנצל ממנו. והנה רש"י לעיל א' א' כתב דבתחילה עלה במחשבה לברוא העולם במדת הדין וראה שאין העולם מתקיים והקדים מדת רחמים ושתפה למדה"ד והיינו דכתיב ביום עשות ה' א' ארץ ושמים. אמנם אע"פ ששיתף מידת הרחמים, מ"מ אין המדות שוות תמיד דהקב"ה לא מתנהג בקביעות חצי במדה"ד וחצי במדת הרחמים, אלא ההנהגה היא בחשבון שרק הקב"ה עצמו יכול לחשב כמה להתנהג במדה"ד וכמה במדת רחמים, והנה במה שניתן לאדם כח הבחירה ניתן גם שרצונו משפיע כיון דאז מחשבים עם האדם חשבון אחר ממה שהיו מחשבים לולא רצון הבעל בחירה, דההתייחסות לדרגת האדם על פי זכויותיו וחובותיו יכולים להיות בדרגות שונות דהיינו כמה לחשב בחשבון את מדת הרחמים וכמה לחשב את מדה"ד, והמוציאות היא דבמקום שאין רצון בעל בחירה בדרך כלל ההנהגה במדת הרחמים חזקה מאד דהקב"ה מאריך אף ומשתמש במדת הרחמים במידה גדולה מאד, אבל כשמגיע רצון של בעל בחירה ניתן כח גדול לבעל בחירה דרצונו החזק גורם להנהגה חדשה על האדם שנמצא תחתיו, דבזה יתכן שההנהגה היא שמסתכלים על החטא במדרגה אחרת, ואז קשה מאד להנצל ולפיכך להנצל מבעל בחירה צריך כחות מאד גדולים.

והנה בספר שמואל ב' כ"ד י"ד כתוב "ויאמר דוד אל גד וגו' נפלה נא ביד ה' כי רבים רחמיו וביד אדם אל אפלה", ולכאורה הרי הכל בגזירת שמים ומאי נ"מ אם ימסר ביד ה' או ביד אדם, אלא משמע כאוה"ח שיותר קשה להנצל מבעל בחירה. ומשו"ה דוד אמר דעדיף ליפול ביד ה' ולא ביד אדם. ומש"כ שם ט"ז י"א שדוד אמר על שמעי הניחו לו ויקלל כי אמר לו ה' כי על האדם לחשוש שזה עונש משמים, וכן ממה שאומרים בברכת המעביר שינה ותתנו לחן ולחסד ולרחמים בעיניך ובעיני כל רואינו, ולכאורה מאחר שתתנו לחן ולחסד בעיניך א"כ ממילא כבר יהא גם בעיני כל רואינו דהא אין אפשרות לעשות אחרת ומה צריך להוסיף ובעיני כל רואינו. אמנם לאוה"ח א"ש כיון דבעל בחירה יכול לעשות דברים שלא נגזר לכן צריך להוסיף ולבקש גם בעיני כל רואינו, ומ"מ צ"ל דאע"פ שבעל בחירה יכול להרע מה שלא נגזר, מ"מ תפילה יכול להועיל בזה דאל"כ מה מתפללים.

והנה בב"מ ע"ה ב' תנן השוכר את האומנין והטעם זה את זה אין להם זה על זה אלא תרעומות, ואומרים בשם הגר"ס זצ"ל דהכונה דאע"פ דתמיד אסור להיות בתרעומות כאן יש לו זכות להיות עליו תרעומות, והנה בשלמא אם בעל בחירה יכול להזיק מי שלא נתחייב אפשר להבין דשייך להיות תרעומות על מה שעשה לו אבל אם גם בעל בחירה לא יכול לעשות מה שלא נגזר א"כ מה יש לו תרעומות עליו הרי זה נגזר מהשמים.

והנה תוס' בב"ק פ"ה א' ד"ה שניתנה רשות לרופא לרפאות כתבו, דצריך ב' ילפותות דניתן רשות לרופא לרפאות דס"ד דמותר רק מכה בידי אדם אבל חולי בידי שמים כשמרפא נראה כסותר גזירת המלך קמ"ל דש"י. ובאמת באבן עזרא בתהילים ל"ב י' ס"ל דליכא רשות לרפאות רק ממכת בני אדם ועמש"כ על דבריו בפרשת משפטים כ"א י"ט. ומדחילקו בין מכה בידי שמים למכה בידי אדם משמע כאוה"ח דבעל בחירה יכול להזיק יותר.

והנה בשבת (ל, א) איתא, אמר דוד לפני הקב"ה וכו' א"ל בשבת תמות וכו' כל יומא דשבתא הוה יתיב וגריס כולי יומא פרש"י שלא יקרב מלאך המות אליו שהתורה מגינה ממות כדאמרין בסוטה. ולמש"כ באוה"ח הנ"ל שאדם בעל בחירה יכול להרוג מי שלא נתחייב מיתה יתכן שהלומד תורה ניצול רק ממיתה רגילה אבל מהריגת אדם בעל בחירה י"ל ששייך שימות גם כשעוסק בתורה, עכ"ד רבנו שליט"א.

וישמענו מנאמן אחד, מעשה שהיה לפני עשרות שנים באברך חשוב מכולל פוניבז' שהתקשה טובא בדברי האור החיים, עד שהחליט לנסוע לקבר האור החיים ולבקש מאת ה' שיאיר עיניו בדבריו, וכך עשה, עלה לירושלים והתפלל על קברו. וכשחזר לב"ב נכנס להתפלל מנחה בבית כנסת 'איצקוביץ', ושם פגש בידיד שלו. והידיד אומר לו לפי תומו שהתחדש לו פשט באוה"ח הנ"ל דהכונה דע"י הבן בחירה מעיינים בדינו. והתפעל האברך מכך ביותר דראה בזה כעין תשובה אלקית לשאלתו, ועלה קמיה דרבנו שליט"א לספר לו על כך, ואמר רבנו שגם הוא חשב כך מאז פשט באור החיים. וכמה פעמים שהזכיר רבנו את דברי האוה"ח ומבארם, מוסיף דכך נראה ע"פ מעשה שהיה. (כ"ת)

ועוד אמר רבנו לתלמיד, כי דברי האור החיים הם, כשבעל בחירה מעוניין ורוצה להרוג פלוני מסוים, אבל אם בעל הבחירה זורק חץ לעבר קבוצת אנשים, כגון, בעת מלחמה שהאויב משליך פצצות, בכהאי גוונא אין לכך שום שייכות לדברי האור החיים, ופצצות אלו הן כמו כל שן בהמות, מחלות ויסורים, וגם על זה אמרו את הנוסח הידוע "לכל כדור יש כתובת". (מאחורי הפרגוד עמ' 307)

ענין בפרשה – יסורים רח"ל בעוה"ז

וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען. (וישב לז, א)

ופרש"י "ועוד נדרש בו וישב ביקש יעקב לישוב בשלוה, כפץ עליו רוגזו של יוסף. צדיקים מבקשים לישוב בשלוה אומר הקדוש ברוך הוא לא דיין לצדיקים מה שמתוקן להם לעולם הבא, אלא שמבקשים לישוב בשלוה בעולם הזה".

יסורים בדור האחרון

כותב הגרי"י בייפוס שליט"א, ... ידועים דברי החפץ חיים שבדורות אלה של עיקבתא דמשיחא הקב"ה מאיץ את קצב מאורעות החיים בעולם, ושמעתי בשם מרן הגרי"י קניבסקי זצ"ל ואת עיקרי הדברים האלה אמר לי גם יבדל"ח הגר"ל שטיינמן שליט"א, שבתקופה זו הקב"ה גומר את כל החשבונות לפני סוף התיקון השלם של הבריאה, אם בדורות עברו לא היה צורך למהר לפי שנותר עדיין זמן למכביר, הרי שעתה ניתן לומר אם לא עכשיו אימתי, אנו נמצאים בעידן של סוף הבריאה והקב"ה ברחמי המרובים רוצה לאפשר לכל אחד ואחד לתקן את מה שקלקל כדי שלא יאבד חלילה לנצח. (לקח טוב אמונה ובטחון עמ' קי"ב)

מעלת היסורים

רבי יצחק רוזנגרטן שמשמש נאמנה את רבנו, קנה רכב חדש, ברכב הותקנה מדרגה שמטרתה להקל על רבנו לעלות על רכב, אולם כשעלה רבנו על הרכב התברר שהמדרגה היא קצת גבוהה. וכשראה רבי יצחק שקשה לרבנו לעלות, אמר לו שמיד יטפל בבעיה, וילך לבעל מלאכה שיוריד את המדרגה, כדי שלראש הישיבה יהיה יותר נוח לעלות. אמר לו רבנו – לא דחוף, יסורים ממרקים, מה שצריכים לקבל מקבלים, שמה ["למעלה"] יותר גרוע. (מזקנים אתבונן עמ' 75)

כידוע לאחרונה סבל רבנו שליט"א מיסורים גדולים, ובימים הראשונים מה נורא היה המעמד ששמעו בני הבית את רבנו מעביר את כל ימיו בחשבון הנפש על כל מעשיו, [וכמבואר בגמ' הרואה שיסורים באים עליו יפשפש במעשיו, ואכמ"ל]. ואחרי זמן רב אמר רבנו, **שכל אחד עתיד לבא לעולם העליון ולתת דין וחשבון על כל מעשיו, והייסורים שיש הם מכפרים, וע"י יכולים להגיע לעולם הבא בנקיות.** (כ"ת)

ויסופר לדור עד היכן הדברים מגיעים, ששמענו מנאמן א', ששמע לפני שנים מרופא שיניים גדול בת"א ד"ר קלינמן, שמכל מטופליו יש רק שני פציינטים שאינם לוקחים שום הרדמה בעת הטיפול שיניים, ואפי' בטפולים שהם יסורים גדולים ביותר, ואחד מהם הוא רבנו שליט"א שאמר שכדאי לסבול קצת יסורים בעוה"ז. [וכמובן שאין הדברים ניתנים לכ"א, ויש שטענו טעמים אחרים לזה ואכמ"ל] (כ"ת)

יסורים בב"נ

כותב רבנו שליט"א, יל"ע אם גם עכו"ם מתכפרים ע"י יסורים, והוכיחו מדאמר בב"ב ט"ו ב' חסיד היה באומות העולם ואיוב שמו ולא בא לעולם אלא לקבל שכרו הביא הקב"ה עליו יסורים וכו'. ועי' במהרש"א הביא הקב"ה עליו יסורים למרק עונותיו בעוה"ז כדי לתת לו שכר רוב לעוה"ב. (אילת השחר שמות עמ' קט"ז)

מחוסר הכרה

כותב רבנו שליט"א, ... והסובל יסורים של אהבה בעוה"ז שזוכה מאד כדאיתא בברכות ה' א' הוא אדם גדול, דיסורין מעלים את האדם, ורשב"י התעלה מאד ע"י יסורין שסבל במערה, ובאמת צ"ב הטעם דיסורים מורידים מעונשי עוה"ב, וע"כ זה חסד ה' דע"י יסורין מתכפרין, וחולה בלי הכרה י"ל דיש בזה ג"כ יסורין ממרקין דזה כתוצאה מיסורין חזקים מאד עד כדי כך, ונ"מ אם לתת טשטוש שלא ירגיש היסורים, ומ"מ יתכן דאין זה כיסורים שמרגישים, ויל"ע אם בעל יסורין מועיל להכריע את העולם לכך זכות. (אילת השחר בראשית עמ' רפ"ח)

תיקון המעשים

כותב רבנו שליט"א... מה נאמר בדורותינו שאין לנו נביאים ורבים מתייסרים רח"ל ושואלים מה הם צריכים לתקן, ובודאי יש מה לתקן בכל הענינים בביטול תורה ובעניני לה"ר רכילות תאוה וגאוה. והגר"א באיוב ד' ג' כתב שאדם יכול לדעת מה שקלקל בגלגול הקודם א' במה שנכשל בגלגול זה הרבה פעמים. ב' באיזה עבירה נפשו חשקה לו מאוד וכו'. ועי' נפש החיים ד' נ"ט בדברי הגמ' בברכות ה' א' אם רואה אדם שיסורין באין עליו. (שם עמ' ש"ה)

כפרה בלי תשובה

כותב רבנו שמדברי התוס' בסוטה ד' ב' ד"ה היא תצודנו **ומשמע דיסורין מועילין בלי תשובה**, ויל"ע שם. (אילת השחר במדבר עמ' כ"ח)

ליסורים יש קצבה

שח הגאון הגדול רבי יצחק זילברשטיין שליט"א, דברים שמענו ממורנו הגרא"ל שטיינמן שליט"א והיה כדאי להכניסם עמוק – עמוק אל תוך הלב, ולהשתמש בהם כל אימת שפוגשת בנו רח"ל מעוקה או צרה.

אחת הסיבות העיקריות המונעת מן האדם להתמודד עם הבעיות והצרות המתרגשות לפתחו, שנראה לו שהצרה ההיא תשאר אצלו לעולמים. ולמשל, אם אדם מסוים מציק לו ומתנכל אליו בצורה פוגענית וקשה, רגיל האדם לחשוב שלעולם ועד יהיה כך, והרשע הזה ימשיך לשלוט עליו עד בלי גבול, ולא נראה לו שיתפטר ממנו אי פעם...

ואז, כמובן, הוא נכנס למועקה עוד יותר כבידה. שהרי אם האדם היה בטוח שמדובר במשבר רגעי וזמני, היה לו הרבה יותר קל לסבול את הדבר, אולם ברגע שהוא חושב שאף פעם לא יצליח להמלט מאימתו של אותו רשע, לא יצליחו לעודדו, ואז הוא יפול למשבר נפשי כבד.

הגרא"ל מוכיח שהדבר אינו כך, ולכל התלאות של האדם יש סוף ויש גבול. רש"י בתחילת פרשת יתרו (יח, א) כותב בד"ה "יתרו חותן משה" – כאן היה יתרו מתכבד במשה, אני חותן המלך, ולשעבר היה משה תולה הגדולה בחמיו, שנאמר וישב אל יתרו חותנו, עכ"ל.

ויש להתבונן, מה בא הפסוק ללמדנו בכך שבתחילה היה משה מתכבד בחמיו, ועתה הוא להיפך, מה באפשרותו ללמוד מכך. ונראה, אומר הגרא"ל, שבא ללמדנו שכל המצבים שהאדם נמצא בהם – יכולים להתהפך מן הקצה אל הקצה, כמו שאנו רואים אצל משה, שמתחילה לא ידעו מגדלות ואיש לא הכירו, עד שכשנצרך לדבר – מה היה צריך לומר 'אני חתנו של יתרו', ולא עבר זמן קצר עד שהתהפך המצב מן הקצה אל הקצה, ויתרו היה אומר 'אני חותנו של משה'.

וכך הוא, אומר מורנו הגאון שליט"א, גם בכל התלאות העוברות על האדם בחייו. היום פלוני שולט עליו, ולמחר מתהפך הגלגל לאידך גיסא, היום יש צרה וצער, ולמחרת הכל אחרת. ולכן – קובע ראש הישיבה – אין להאדם להתפעל ממצבו הנוכחי בו הוא שרוי, כי הדברים משתנים ומתהפכים במהירות. אם בני אדם ישימו על לבם דבר זה, מסיים הגרא"ל הם ימנעו מעצמם משברים נפשיים, ולא יחששו ממצבים קשים ולא יפלו ברוחם ח"ו. בידעם שלכל צרה יש זמן, וכעבור תקופה הכל יתהפך לטובה. (עלינו לשבח ח"ו עמי שלי"ב - שלי"ג)

יומא דהילולא – הגאון המקובל רבי חיים אריה ערלנגר זצ"ל – נלב"ע ט"ז כסלו תשמ"ח

מספר בנו הגה"צ רבי סנדר שליט"א בהספדו על אביו (בצרור החיים עמ' ל"ט) "אאמו"ר מזכיר ענין מרכבה לשכינה, וראוי להזכיר בריבם מה ששאל מרבו הגדול הגאון הצדיק ר' אהרן לייב שטיינמן שליט"א בבחרותו בחיותו כבן י"ח י"ט שנים, לאיזה מדריגה ותכלית צריך לשאוף ולהגיע וענהו רבו שכתוב בספרים שסוף המדריגות שהאדם צריך להיות מרכבה לשכינה. [ובהזדמנות אחרת אמר הגר"ס שהראה לו פרק האחרון במסילת ישרים והראהו אריכות דבריו בחובת האדם להיות מרכבה לשכינה - (רשימות מהועד חט"ו עמ' 288)] וכששמע זאת מרבו קיים בעצמו ללמוד ע"מ לשמור ולעשות ולהוריד הכל מעולם המחשבה והדיבור לתוך עולם המעשה והשתוקק תמיד מתי יגיעו מעשי למעשה אברהם יצחק ויעקב שעליהם אחז"ל האבות הן הן המרכבה".

וממשפחת רבנו שמענו גופא דעובדא, דכשהגיע הגה"ק אדמו"ר רבי יואל מסאטמר לשוויץ (כסלו תש"ח), רצה ליכנס אליו ר' חיים עם קויטל, ושאל את רבנו מה לבקש, ואמר לו רבנו שהעיקר הוא ליכות להיות מרכבה לשכינה, וכשנכנס ר' חיים לאדמו"ר ורשם בקויטל שרוצה להיות מרכבה לשכינה, שאל אותו האדמו"ר מי כתב לך את הקויטל כי הבין שבחור בכוה גיל לא משיג דברים כאלו, ואמר לו שרבנו כתב לו, וכעבור כמה ימים נכנסה הרבנית תמר ע"ה לאדמו"ר, ושאל אותה מי היא, וביקש ממנה שתגיד לרבנו שישכנס עליו, ואכן רבנו נכנס אליו ושוחח עמו כשלוש שעות. ואז קיבל את רשות האדמו"ר לעלות לארץ ישראל. (כ"ת) [ואי"ה נרחיב על כך ביום דהילולא של האדמו"ר מסאטמר זצ"ל].

והוסיף הגה"צ ר' סנדר שליט"א בשיחה עמנו וסיפר שלימים שלח אביו הגאון ר' חיים קויטל גם לאדמו"ר בעל האמרי אמת מגור זצ"ל וכתב שהוא רוצה להיות מרכבה לשכינה שזה היה עבודתו בעולם, ובעל האמרי אמת התפעל ביותר מהקויטל הזה, ולימים הבית ישראל סיפר שאביו ציוה לגנוז את כל הקויטלאך שקיבל חוץ משתי קויטלאך החשובים ביותר, א' מבנו בכורו של בעל האמרי אמת הי"ד. והשני הוא של רבי חיים ערלנגר זצ"ל שהאמרי אמת כה התפעל מזה. (כ"ת, וראה בקו' בצרור החיים עמ' קל"ח)

[ובהזדמנות אחרת נשאל רבנו שליט"א מהגר"ח מיישקובסקי שליט"א, על דברי הב"ח בסי' מ"ז כיצד ניתן ליישם דבריו, דכ' "... ונראה דכוונתו יתברך מעולם היתה שנהיה עוסקים בתורה כדי שתתעצם נשמתנו בעצמות ורוחניות וקדושת מקור מוצא התורה ולכן נתן הקדוש ברוך הוא תורת אמת לישראל במתנה שלא תשתכח מאתנו כדי שתתדבק נשמתנו וגופינו ברמ"ח איברים וש"ס"ה גידין ברמ"ח מצוות עשה וש"ס"ה לא תעשה שבתורה ואם היו עוסקים בתורה על הכוונה הזאת היו המה מרכבה והיכל לשכינתו יתברך שהיתה השכינה ממש בקרבם כי היכל ה' המה ובקרבם ממש היתה השכינה קובעת דירתה והארץ כולה היתה מאירה מכבודו ובוזה יהיה קישור לפמליא של מעלה עם פמליא של מטה והיה המשכן אחד אבל עתה שעברו חוק זה שלא עסקו בתורה כי אם לצורך הדברים הגשמיים להנאתם לידע הדינים לצורך משא ומתן גם להתגאות להראות חכמתם ולא נתכוונו להתעצם ולהתדבק בקדושת ורוחניות התורה ולהמשיך השכינה למטה בארץ וכו'". וביאר רבנו שליט"א "מרכבה לשכינה" פירושו שהאדם יהיה מונח רק בתורה ויר"ש" (מזקנים אתבנן ח"ג עמ' 92)].

רבו בתורת הנסתר

שח לנו כ"ק האדמו"ר מקופטשניץ שליט"א שהיה פעם בלוגאנו אצל רבי חיים ערלנגר זצ"ל, וסיפר לו ר' חיים **שמורו רבנו בתורת הנסתר היה רבנו שליט"א** בעת שהותו בשוויץ לימד את ר' חיים קבלה, [אפי' שהיה אז ר' חיים צעיר לימים], וכל הבנין שלו הוא מרבנו, וכשעלה רבנו לארץ ישראל שאלו ר' חיים מה לעשות, ואמר לו רבנו שימשיך ללמוד קבלה והדריך אותו כיצד להמשיך. (כ"ת) [ושמענו מהרב בעק שליט"א משרידי התלמידים מיישיבת מונטריי, שר' חיים ערלנגר היה יושב ומדבר בלימוד עם רבנו בישיבה בכל זמן ועת והוא היה לומד ממנו כל דבר וכל ענין, ונאריך אי"ה באחד הגליונות הבאים על זכרונותיו המרתקים מהתקופה ההיא].

© כל הזכויות שמורות. הדברים יוצאים ללא מטרת רווח, ואפשר לצלם לזיכוי הרבים בלבד, להערות הארות הוספות מנויים

ורעיונות ניתן לפנות keailtarog@gmail.com

הגליון הבא - בעניני חנוכה - יצא לאור אי"ה לקראת ימי החנוכה